

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Nc/7/2021
Identifikačné číslo spisu:	7216225157
Dátum vydania rozhodnutia:	12.08.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:7216225157.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o mal. W. Z. M., nar. XX.XX.XXXX, v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, Staničné námestie 9, Košice, dieťaťa rodičov matky MVDr. E. H., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XXXX/XX, H., zastúpenej Mgr. Petrom Troščákom, advokátom so sídlom Hlavná 50, Prešov a otca Ing. F. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XX, P., zastúpeného JUDr. Jolanou Fuchsovou, advokátkou so sídlom Štúrova 20, Košice, v konaní na návrh matky o úpravu rodičovských práv a povinností, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 23P/323/2016, o námietke zaujatosti vznesenej matkou maloletej voči sudkyňi Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 7CoP/64/2021, takto

rozhodol:

Sudkyňa Krajského súdu v Košiciach JUDr. Frederika Zozuláková nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 7CoP/64/2021.

Odôvodnenie

1. V konaní o úpravu rodičovských práv a povinností vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 23P/323/2016 a po podanom odvolaní na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 7CoP/64/2021 vzniesla matka maloletého dieťaťa dňa 14. mája 2021 námietku zaujatosti voči sudkyňi Krajského súdu v Košiciach JUDr. Frederike Zozulákovvej (ktorá je predsedníčkou senátu v uvedenej veci), ako aj voči všetkým sudcom Krajského súdu v Košiciach, Okresného súdu Košice I, Okresného súdu Košice II a Okresného súdu Košice - okolie. Dôvodom pre pochybnosť o nezaujatosti predsedníčky senátu JUDr. Frederiky Zozulákovvej má byť jej údajný blízky priateľský vzťah k právnej zástupkyňi otca JUDr. Jolane Fuchsovej, o ktorom sa dozvedela sprostredkovane tak, že stará matka maloletého dieťaťa bola oslovená neznámou osobou, ktorá mala mať vedomosť o prebiehajúcom súdnom konaní v právnej veci starostlivosti súdu o maloletú, a táto osoba ju upozornila na to, že advokátka otca maloletej JUDr. Jolana Fuchsová a predsedníčka Krajského súdu v Košiciach JUDr. Frederika Zozuláková majú dlhoročný blízky priateľský vzťah na úrovni najlepších priateľiek, často sa navštevujú, trávajú spolu čas a absolvovali aj spoločné dovolenky. Matka maloletého dieťaťa preto zastáva názor, že vo veci existujú objektívne okolnosti, ktoré vzbudzujú pochybnosť o nestrannosti a nezaujatosti sudkyne Krajského súdu v

Košiciach JUDr. Frederika Zozulákovej a rovnako aj ostatných sudcov Krajského súdu v Košiciach, Okresného súdu Košice I, Okresného súdu Košice II a Okresného súdu Košice - okolie, pretože možno dôvodne predpokladať, že aj iní sudcovia majú blízky priateľský vzťah s advokátkou JUDr. Jolanou Fuchsovou a stýkajú sa s ňou, resp. mohli byť účastní spoločných dovolení či iných spoločných aktivít. Na základe týchto skutočností preto matka maloletej navrhuje, aby JUDr. Frederika Zozuláková a všetci sudcovia Okresného súdu Košice I, Okresného súdu Košice II, Okresného súdu Košice - okolie a Krajského súdu v Košiciach boli vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 23P/323/2016. Zároveň navrhuje, aby v zmysle § 39 ods. 1 Civilného sporového poriadku) bola vec z dôvodu nutnosti prikázaná Okresnému súdu Brezno a pre účely odvolacieho konania Krajskému súdu v Banskej Bystrici.

2. K okolnostiam uvádzaným v uplatnenej námietke zaujatosti sa vyjadrila namietaná sudkyňa JUDr. Frederika Zozuláková, ktorá je predsedníčkou senátu v prebiehajúcom odvolacom konaní vedenom na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 7CoP/64/2021. Uviedla, že právnu zástupkyňu otca JUDr. Jolanu Fuchsovú pozná ako dlhoročnú advokátku, ktorá pomerne často zastupuje účastníkov konania v rodinnoprávnej agende. Mimo profesionálneho styku nikdy neudržiavali blízke priateľské vzťahy, nenavštevovali sa, netrávili spolu dovolenky ani sa na dovolenke náhodne nestretli, nemajú žiadne spoločné aktivity. V prejednávanej veci nezistila ani iný dôvod, pre ktorý by mala byť vylúčená z konania a rozhodovania.

3. Sudcovia rodinnoprávnych senátov Krajského súdu v Košiciach JUDr. Jozef Maruščák, JUDr. Jana Dudíková, JUDr. Agnesa Hricová a Mgr. Miloš Greguš sa vyjadrili, že sa vo veci necítia byť zaujatí, nemajú pomer k veci, účastníkom ani ich právnym zástupcom.

4. Vzájomný vzťah medzi Civilným mimosporovým poriadkom a Civilným sporovým poriadkom je vymedzený v § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Námietku zaujatosti bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd nadriadený Krajskému súdu v Košiciach (§ 54 ods. 2 Civilného sporového poriadku) preskúmal vec a posúdil opodstatnenosť námietky zaujatosti z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci v zmysle § 49 ods. 1 Civilného sporového poriadku a dospel k záveru, že námietka zaujatosti nebola podaná dôvodne.

6. Podľa § 49 ods. 1 Civilného sporového poriadku sudca je vylúčený z prejednávania a rozhodovania sporu, ak so zreteľom na jeho pomer k sporu, k stranám, ich zástupcom alebo osobám zúčastneným na konaní možno mať odôvodnené pochybnosti o jeho nezaujatosti.

7. Podľa § 52 ods. 1 Civilného sporového poriadku strana má právo z dôvodov uvedených v § 49 uplatniť námietku zaujatosti.

8. Podľa § 52 ods. 2 Civilného sporového poriadku v námietke zaujatosti musí byť okrem všeobecných náležitostí podania uvedené, proti komu smeruje, dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený, kedy sa strana uplatňujúca si námietku o dôvode vylúčenia dozvedela a dôkazy na preukázanie svojho tvrdenia, ktorých povaha to pripúšťa, okrem tých, ktoré nemôže bez svojej viny pripojiť. Na podanie, ktoré nespĺňa náležitosti podľa prvej vety, súd neprihliada; v tomto prípade sa vec nadriadenému súdu nepredkladá. Ustanovenia o odstraňovaní väd podania sa nepoužijú.

9. Právo každého na nezávislý a nestranný súd, zakotvené v článku 36 Listiny základných práv a slobôd a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, je integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces. V náleze sp. zn. II. ÚS 71/97) Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovil, že „obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, čo znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky

skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti pre uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ súd má právomoc o takomto práve rozhodnúť.“

10. Ak je právo na nestranný súd vážne ohrozené z dôvodu nedostatočných záruk nezaujatého konania zo strany sudcu, na predchádzanie a zabránenie možného nespravodlivého rozhodnutia slúži inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodnutia veci. Je potrebné si uvedomiť, že ide o prostriedok ultima ratio, nakoľko tento inštitút v podstate zasahuje do ústavne garantovaného práva na zákonného sudcu, a preto je v každom konkrétnom prípade potrebné k otázke možného vylúčenia (zákonného) sudcu z prejednávania veci pre zaujatosť pristupovať so všetkou opatrnosťou a dôkladnosťou a starostlivo zvážiť, či skutočne existujú dôvody, ktoré sudcovi celkom zjavne bránia spor prejsť a rozhodnúť nestranne a nezávisle.

11. Ústavný imperatív, že nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky), je predovšetkým ochranou proti ľubovoľnému či účelovému obsadzovaniu konajúceho súdu. Možno konštatovať, že rovnako neústavné a nezákonné ako prejednanie a rozhodnutie veci sudcom, o ktorého nezaujatosti je pochybnosť, by bolo aj rozhodnutie o vylúčení sudcu v prípade, kde pre také opatrenie nie sú splnené zákonné podmienky.

12. Európsky súd pre ľudské práva pri posudzovaní nestrannosti sudcu vychádza z toho, že okrem nezávislosti sudcu je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru (napr. rozhodnutie vo veci Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Vychádza z prezumpcie nestrannosti, pokiaľ nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva dôkaz o skutočnej zaujatosti (napr. rozhodnutie vo veci Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vznikať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych príznakov. Uplatňuje sa tzv. teória zdania nezaujatosti, podľa ktorej platí, že „spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná“. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (napr. rozhodnutie vo veci Delcourt proti Belgicku). Rozhodujúcim prvkom pri posudzovaní námietky zaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená a relevantná. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, dostatočne konkrétnych a závažných skutočnostiach.

13. Z obsahu vznesenej námietky zaujatosti matkou maloletého dieťaťa, vychádzajúc z oboch uvedených hľadísk (objektívnej a subjektívnej stránky sudcovskej nezávislosti), najvyšší súd nezistil naplnenie predpokladov v zmysle § 49 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Blízky priateľský vzťah namietanej sudkyne a právnej zástupkyne otca maloletej nebol v konaní preukázaný. Tvrdenia matky nie sú ničím podložené, majú charakter domnelých faktov, neoverených informácií „z počutia“, resp. „z druhej ruky“. Matka maloletej neidentifikuje žiaden konkrétny zdroj, ktorý by mohol jej domnienky potvrdiť, či nejakým relevantným spôsobom podporiť a zvierohodniť. Namietaná sudkyňa pritom poprela, že by s advokátkou otca maloletej mala akýkoľvek priateľský vzťah, prekračujúci profesionálny rámec. Navyše aj sudcovia Krajského súdu v Košiciach JUDr. Agnesa Hricová a Mgr. Miloš Greguš uviedli, že o priateľskom vzťahu medzi sudkyňou JUDr. Frederikou Zozulákovou a advokátkou JUDr. Jolanou Fuchsovou nemajú žiadnu vedomosť.

14. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že v danom prípade nie sú splnené zákonné predpoklady podľa § 49 ods. 1 Civilného sporového poriadku na vylúčenie sudkyne Krajského súdu v Košiciach JUDr. Frederiky Zozulákovovej z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 7CoP/64/2021. Námietku zaujatosti vznesenú matkou maloletej považoval preto za nedôvodnú.

15. O vylúčení ostatných sudcov Krajského súdu v Košiciach najvyšší súd nerozhodoval, pretože vznesená námietka zaujatosti vo vzťahu k týmto sudcom nespĺňala náležitosti v zmysle § 52 ods. 2 Civilného sporového poriadku, a preto na ňu najvyšší súd neprihliadal. V námietke zaujatosti musí účastník konania okrem všeobecných náležitostí podania uviesť, proti komu smeruje, ako aj dôvod, pre ktorý má byť sudca vylúčený. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že v námietke zaujatosti matka maloletej nekonkretizovala ostatných sudcov Krajského súdu v Košiciach a ani voči nim nevymedzila žiaden konkrétny dôvod, pre ktorý nastala u nej pochybnosť o ich nezaujatosti a nestrannosti. Ničím nepodložené tvrdenie matky, že podľa jej názoru „možno dôvodne predpokladať, že aj iní sudcovia majú blízky priateľský vzťah s JUDr. Jolanou Fuchsovou, advokátkou a stýkajú sa s ňou, resp. mohli byť účastní spoločných dovolení, či iných spoločných aktivít“ nie je relevantným vymedzením dôvodu v zmysle citovaného ustanovenia, ale pohybuje sa v rovine púhej špekulácie postrádajúcej objektívny skutkový základ.

16. Nakoľko v prejednávanej veci nenastala situácia, žeby došlo k vylúčeniu všetkých sudcov Krajského súdu v Košiciach, nebol daný dôvod rozhodovať o prikázaní veci inému súdu tej istej inštalácie v zmysle § 39 ods. 1 Civilného sporového poriadku.

17. Pre úplnosť najvyšší súd dodáva, že o vylúčení sudcov Okresného súdu Košice I, Okresného súdu Košice II a Okresného súdu Košice - okolie najvyšší súd nemá právomoc rozhodovať, nakoľko vo vzťahu k uvedeným okresným súdom nie je nadriadeným súdom.

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.